

عنوان مقاله:

تحلیل تطبیقی اراده گرایی سنتی در عصر ناصری با اراده گرایی مدرن

محل انتشار:

فصلنامه پژوهش حقوق عمومی، دوره 21، شماره 66 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 30

نویسندگان:

مهدی شهابی - دانشگاه اصفهان

محمدرضا محمدی - دانشجوی دوره دکتری حقوق خصوصی دانشگاه اصفهان

مرتضی دهقان نژاد - گروه تاریخ، دانشکده ادبیات، دانشگاه اصفهان

خلاصه مقاله:

در عصر ناصری، به لحاظ عدم حاکمیت قانون به عنوان نماد اراده‌گرایی مدرن، اراده شاه یکی از مهمترین مبناهای اعتبار قاعده حقوقی بود که ریشه عمیقی در بافت فکری و سنتی جامعه ایرانی داشت. این اراده، مشروعیت ایدئولوژیک خود را از اراده الهی کسب مینمود و مردم به عنوان رعایا، ضمن پذیرش این موضوع، این واگذاری قدرت را نوعی فره ایزدی تلقی میکردند. با اینحال، از آنجا که اراده شاه، به احوال و نفسانیات شاه زمان برمیگشت، مبنایی متغیر قلمداد میشد که قواعد برآمده از آن دارای ویژگیهایی از قبیل غیرقابل پیشبینی بودن، فقدان عنصر برابری، عدم قطعیت و استمرار و عدم تحدیدپذیری بود. همین ویژگیها بود که در تقابل با پارادایم حقوق مدرن و اراده‌گرایی مدرن، هیچگاه نتوانست ساختاری مبتنی بر عدالت طبیعی را نتیجه بدهد و امکان سازگاری اراده شاهی با عدالت شرعی مبتنی بر اصول و قواعد شرعی را نیز ناممکن نمود و سرانجام نیز به انقلاب مشروطه انجامید. تحلیل شاخصه‌های اراده‌گرایی سنتی از منظر اراده‌گرایی مدرن، هدف اصلی این پژوهش است تا به این ترتیب، چالشهای ساختاری نظام حقوقی پیشامشروطه تبیین گردد.

کلمات کلیدی:

اراده گرایی سنتی، شاه، مبنای اعتبار، قاعده حقوقی، عصر قاجار

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1188896>

